

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державна установа “Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів” МОЗ України

ПОГОДЖЕНО	ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Державної установи	Заступник Директора Департаменту
«Центральний методичний кабінет	кадрової політики, освіти, науки
підготовки молодших спеціалістів	та запобігання корупції МОЗ
МОЗ України»	України
	
Т.І. Чернишенко	О.П. Волосовець

НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ХІРУРГІЇ

ПРОГРАМА

для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів
I—III рівнів акредитації за спеціальністю
5.12010101 “Лікувальна справа”

Київ
2011

НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ХІРУРГІЇ

Укладачі:

С.В. Лясков — викладач-методист, викладач вищої категорії Вінницького медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного;

В.П. Королюк — викладач-методист, викладач вищої категорії Могилів-Подільського медичного коледжу.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії хірургічних дисциплін Вінницького медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного 06 квітня 2011 р., протокол № 9.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні головної опорної циклової комісії з дисциплін хірургічного профілю Вінницького медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного 04 жовтня 2011 р., протокол № 1.

Рецензенти:

А.І. Годлевський — заслужений діяч науки і техніки України, доктор мед. наук, професор, завідувач кафедри хірургії № 2 Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова;

В.В. Стойка — заступник головного лікаря з лікувальної роботи обласної клінічної лікарні ім. М.І. Пирогова, хірург вищої категорії.

© МОЗ України, 2011

© ВСВ “Медицина”, 2011

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Формування системи охорони здоров'я в Україні передбачає суттєві зміни в організації та структурі роботи медичних закладів, зміну звичайних стереотипів роботи медичних працівників. Ефективність діяльності системи охорони здоров'я неможлива без чіткої роботи усіх її ланок, у яких значне місце відведено молодшим медичним спеціалістам. У роботі фельдшера нерідко виникають ситуації, за яких необхідно не тільки швидко розпізнати особливості патології, надати необхідну невідкладну допомогу, а й організувати транспортування до профільного лікувального закладу. Це покладається на спеціалістів фельдшерсько-акушерського пункту, швидкої медичної допомоги, приймальних відділень, лікарень, сільських амбулаторій тощо. В умовах жорсткого дефіциту часу для запобігання помилкам у діях фельдшера вимагається високий рівень професіоналізму, розуміння патофізіологічних процесів, які відбуваються в організмі хворого, засвоєння алгоритмів дій з наданням невідкладної допомоги і схем лікування термінальних станів.

Навчальну програму з дисципліни “Невідкладні стани в хірургії” складено для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I—III рівнів акредитації за спеціальністю 5.12010101 “Лікувальна справа” відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти — ОКХ і ОПП, затверджених МОН України і МОЗ України в 2011 р., та навчальних планів 2011 р.

Навчальною програмою передбачено вивчення дисципліни “Невідкладні стани в хірургії” в обсязі 85 год, в тому числі — 49 год практичні заняття і 36 год самостійна робота.

Навчальна програма передбачає поглиблення та вдосконалення практичних вмій і навичок з невідкладних станів, набутих у процесі вивчення хірургії та суміжних дисциплін — оториноларингології, анестезіології та реаніматології, нервових хвороб, стоматологічних захворювань тощо. Навчальна дисципліна має на меті сформувати у студентів вміння і навички самостійно приймати рішення у разі загрозливих для життя людини станів в умовах діяльності ФАПу, швидкої та невідкладної медичної допомоги, у непередбачених обставинах. На практичних заняттях слід приділяти особливу увагу сучасним методам діагностики невідкладних станів, реанімаційним заходам, раціональному застосуванню фармакологічних засобів, чинним наказам та інструкціям.

Цикл занять за програмою “Невідкладні стани в хірургії” доцільно проводити на базах профільних хірургічних відділень (абдомінальному, торакальному, нейрохірургічному, судинному тощо), станціях швидкої допомоги, а також у кабінетах доклінічної практики, обладнаних необхідною апаратурою, тренажерами, муляжами, медичним інструментарієм та сучасними технічними засобами навчання.

Після вивчення дисципліни *студенти повинні знати:*

- причини виникнення, патогенез, клінічну картину основних невідкладних станів у хірургії;
- мету і завдання медичного працівника на місці пригоди та принципи надання першої медичної допомоги у разі різних невідкладних станів у хірургії на догоспітальному етапі;
- особливості та принципи транспортування хворих і потерпілих з невідкладними станами в хірургії.

Студенти повинні вміти:

- провести обстеження пацієнтів з невідкладними станами в хірургії;
- оцінити тяжкість стану хворого або потерпілого та встановити попередній діагноз на місці події;
- провести екстрені реанімаційні та лікувальні заходи в разі гострих розладів життєво важливих функцій та невідкладних станів у хірургії;
- визначити лікувальний заклад, який за своїми можливостями відповідає до потреб хворого або потерпілого та здійснити транспортування останнього.

Студенти мають бути поінформовані про:

- організацію центрів екстреної медичної допомоги, медицини катастроф, спеціалізованих лікарень, відділень та служби швидкої медичної допомоги, знання правил безпеки життєдіяльності під час роботи з хворими;
- нові досягнення з надання першої медичної допомоги та лікування при невідкладних станах у хірургії.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Загальний обсяг	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
1	Невідкладні стани в хірургії, мета та завдання невідкладної медичної допомоги. Організація роботи ФАПУ та служби швидкої медичної допомоги з надання допомоги хворим з невідкладними станами в хірургії	6	4	2
2	Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах хірургічного профілю	2		2
3	Невідкладні стани при захворюваннях і ушкодженнях голови, обличчя та шиї	12	8	4
4	Невідкладні стани при захворюваннях та ушкодженнях грудної клітки та її органів	12	8	4
5	Невідкладні стани при захворюваннях і ушкодженнях органів черевної порожнини та прямої кишки	18	12	6
6	Невідкладні стани при захворюваннях і ушкодженнях сечової і статеві системи	8	4	4
7	Невідкладні стани в судинній хірургії	8	4	4
8	Невідкладні стани в травматології	15	9	6
	Усього	81	49	32

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами циклові (предметні) методичні комісії навчальних закладів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Невідкладні стани в хірургії. Рівні надання першої медичної допомоги.
2. Загальні принципи, порядок надання медичної допомоги при невідкладних станах хірургічним хворим на догоспітальному етапі.
3. Поняття про стандарти якості надання медичної допомоги при невідкладних станах хірургічним хворим.
4. Організація роботи ФАПУ та обов'язки фельдшера з надання першої медичної допомоги хворим з невідкладними станами в хірургії.
5. Служба швидкої медичної допомоги, її мета і завдання.
6. Церебральна кома. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
7. Відкрита (проникна, непроникна) черепно-мозкова травма. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
8. Струс головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
9. Забій головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
10. Здавлювання головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
11. Перелом основи черепа. Основні клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
12. Перелом склепіння черепа. Основні клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
13. Абсцес головного мозку. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
14. Особливості транспортування потерпілих з черепно-мозковою травмою.
15. Перелом кісток носа. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
16. Перелом верхньої і нижньої щелеп. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
17. Запальні захворювання обличчя. Клінічна картина, діагностика, особливості їх перебігу, невідкладна медична допомога.
18. Ушкодження судин шиї (артерій, вен). Клінічна картина, діагностика, особливості надання невідкладної медичної допомоги.
19. Ушкодження трахеї. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
20. Ушкодження стравоходу. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
21. Сторонні тіла в ротоглотці, стравоході. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
22. Опіки ротової порожнини, стравоходу (лугами, кислотами). Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
23. Запальні захворювання шиї (флегмона, карбункул). Клінічна картина, діагностика, особливості перебігу, невідкладна медична допомога.
24. Перелом ребер (множинні і подвійні) і груднини. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
25. Легенева кровотеча. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
26. Гемоторакс. Причини виникнення, клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
27. Спонтанний пневмоторакс. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
28. Відкритий, закритий, клапанний пневмоторакс. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
29. Підшкірна емфізема. Причини виникнення, клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
30. Емболія легеневої артерії. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
31. Ушкодження перикарда, серця. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
32. Вибір виду та способу транспортування потерпілих залежно від характеру захворювання та ушкодження грудної клітки, її органів.
33. "Гострий живіт". Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
34. Гострий перитоніт. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
35. Перфоративна виразка шлунка і дванадцятипалої кишки. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
36. Шлунково-кишкова кровотеча. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
37. Варикозне розширення вен стравоходу. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
38. Гострий апендицит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
39. Печінкова (жовчна) коліка. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична

- допомога.
40. Гострий холецистит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 41. Гострий панкреатит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 42. Гостра кишкова непрохідність. Її види, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 43. Емболія та тромбоз мезентеріальних судин. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 44. Зашемлення грижі. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 45. Ушкодження порожнистих органів черевної порожнини. Особливості клінічного перебігу, діагностика, невідкладна медична допомога.
 46. Ушкодження паренхіматозних органів черевної порожнини. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога,
 47. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострій хірургічній патології органів черевної порожнини.
 48. Ниркова коліка. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 49. Пієлонефрит. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 50. Пієонефроз. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 51. Паранефрит. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 52. Гостра затримка сечі. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 53. Ушкодження нирок і сечоводів. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 54. Ушкодження сечового міхура, сечівника. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 55. Ушкодження статевого члена, яєчок і придатків. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 56. Парафімоз. Причини, механізм. Діагностика.
 57. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострих захворюваннях та ушкодженнях органів сечової системи. Невідкладна медична допомога.
 58. Синдром критичної ішемії нижніх кінцівок. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 59. Емболія біфуркації аорти і судин нижніх кінцівок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 60. Гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 61. Гострий тромбофлебіт нижніх кінцівок. Причини виникнення, клінічні ознаки, перша медична допомога,
 62. Ушкодження судин (артерій, вен). Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 63. Геморагічний шок. Причини виникнення. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 64. ДВЗ-синдром. Клінічний перебіг, діагностика, невідкладна медична допомога.
 65. Ускладнення кровотеч (непритомність, колапс). Перша допомога.
 66. Травматичний шок. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 67. Переломи стегнової кістки. Клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
 68. Перелом кісток гомілки. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 69. Перелом кісток ступні. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 70. Синдром тривалого здавлювання. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 71. Вогнепальні поранення. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 72. Опіки. Причини виникнення, визначення глибини і площі опіку, перша допомога.
 73. Опіковий шок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
 74. Відмороження. Причини виникнення. Визначення глибини ушкодження. Невідкладна медична допомога.
 75. Охорона праці та техніка безпеки під час роботи з апаратурою та обладнанням швидкої медичної допомоги та ФАПу.
 76. Охорона праці та техніка безпеки під час роботи з колючими та ріжучими предметами, кров'ю.
 77. Особливості профілактики інфекційних захворювань, у тому числі СНІДу, під час надання невідкладної допомоги при травмах.

ЗМІСТ

Тема 1. Невідкладні стани в хірургії, мета та завдання невідкладної медичної допомоги. Організація роботи ФАПу та служби швидкої медичної допомоги з надання медичної допомоги хворим з невідкладними станами в хірургії

САМОСТІЙНА РОБОТА

Поняття про невідкладні стани в хірургії. Рівні надання першої медичної допомоги. Мета і завдання першої медичної допомоги. Організація роботи ФАПу та обов'язки фельдшера з надання першої медичної допомоги хворим з невідкладними станами в хірургії. Служба швидкої медичної допомоги, її мета і завдання. Виїзні бригади швидкої медичної допомоги (загальнопрофільна, спеціалізована — хірургічна, травматологічна). Основні завдання фельдшера виїзної бригади швидкої допомоги з надання невідкладної медичної допомоги хірургічним хворим:

- а) у штаті лікарської бригади;
- б) у штаті фельдшерської бригади.

Основні положення чинних наказів МОЗ України. Загальні принципи, порядок надання, стандарти якості медичної допомоги при невідкладних станах на догоспітальному етапі. Первинний огляд (АВС) хворого чи потерпілого з невідкладним станом у хірургії. Порядок госпіталізації хворих та потерпілих у лікувально-профілактичні установи.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Ознайомлення з організацією роботи, оснащенням, документацією ФАПу, фельдшерських бригад станції швидкої допомоги з надання першої медичної допомоги хворим з невідкладними станами в хірургії. Ознайомлення з основними положеннями чинних наказів МОЗ України. Участь студентів у огляді хворих, потерпілих з невідкладними станами в хірургії. Ознайомлення з правилами техніки безпеки та охорони безпеки життєдіяльності під час роботи на підрозділах надання медичної допомоги.

Практичні навички:

- робота фельдшера в умовах ФАПу, в штаті лікарської та фельдшерської виїзної бригади швидкої допомоги з надання невідкладної медичної допомоги хірургічним хворим;
- вивчення чинних наказів МОЗ України стандартів якості надання медичної допомоги при невідкладних станах на догоспітальному етапі;
- засвоєння правил техніки безпеки на ФАПі та в складі бригади швидкої медичної допомоги.

Тема 2. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах хірургічного профілю

САМОСТІЙНА РОБОТА

Охорона праці під час роботи з апаратурою та обладнанням швидкої медичної допомоги та ФАПу. Охорона праці під час роботи з колючими та ріжучими предметами, кров'ю. Особливості профілактики інфекційних захворювань, у тому числі СНІДу, під час надання невідкладної допомоги при травмах.

Тема 3. Невідкладні стани при захворюваннях і ушкодженнях голови, обличчя та шиї

САМОСТІЙНА РОБОТА

Черепно-мозкова травма — закрита, відкрита (проникна, непроникна). Ушкодження мозку; струс, забій, здавлення мозку, церебральна кома. Переломи склепіння і основи черепа, абсцес головного мозку. Травми обличчя — перелом кісток носа, верхньої і нижньої щелепи, вивих нижньої щелепи. Запальні захворювання обличчя та шиї (фурункул, карбункул, бешихове запалення, флегмона). Стороні тіла верхніх дихальних шляхів, стравоходу. Опіки стравоходу. Основні клінічні ознаки та діагностика ушкоджень та гострих захворювань голови та шиї, обсяг першої медичної допомоги, транспортування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження та вивчення клінічних симптомів у хворих з церебральною комою, відкритими та закритими черепно-мозковими травмами, переломами кісток носа, щелеп; запальними захворюваннями обличчя ушкодженнями та запальними захворюваннями ший; сторонніми тілами верхніх дихальних шляхів, стравоходу, опіками стравоходу. Відпрацювання студентами навичок з надання першої медичної допомоги при ушкодженнях і гострих захворюваннях голови, обличчя, ший (зупинка кровотечі із судин ший, носа, вуха, з асфіксією). Участь у діагностичних (ларинго-, бронхо-, езофагоскопії) та лікувальних маніпуляціях (видалення сторонніх тіл з гортані, трахеї, стравоходу тощо), операціях, перев'язках. Підбір інструментів для трахеостомії, ознайомлення з технікою її виконання.

Практичні навички:

- обстеження хворих з захворюваннями і ушкодженнями голови, обличчя та ший, надання першої медичної допомоги;
- звільнення верхніх дихальних шляхів від сторонніх тіл і рідини (методика черевних та грудних поштовхів) і проведення закритого масажу серця, ШВЛ методом “рот до рота”, “рот до носа”, за допомогою S-подібної трубки; мішка АМБу;
- надання невідкладної медичної допомоги хворим з гострими розладами мозкового кровообігу, при черепно-мозковій травмі; методика їх транспортування;
- зупинка кровотечі із судин ший, носа, вуха, ямки зуба;
- надання першої медичної допомоги у разі переломів кісток черепа, носа, верхньої і нижньої щелеп, шийного відділу хребта, вивиху нижньої щелепи;
- надання першої медичної допомоги хворим із запальними захворюваннями обличчя, ший;
- надання першої медичної допомоги в разі опіків ротової порожнини, стравоходу (кислотами, лугами), потрапляння сторонніх тіл у носоглотку;
- транспортування хворих із невідкладними станами при захворюваннях і ушкодженнях голови, обличчя, ший.

Тема 4. Невідкладні стани при захворюваннях та ушкодженнях грудної клітки та її органів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Невідкладні стани, що виникають у хворих з легеневою кровотечею, гемотораксом, спонтанним і посттравматичними пневмотораксами, підшкірною емфіземою; пошкодженнями перикарда, серця і великих судин, переломами ребер і груднини. Гострі і запальні захворювання грудної клітки і легень. Гнійні плеврити, абсцес легень, мастити. Основні причини виникнення, клінічні ознаки, діагностика, обсяг першої медичної допомоги, вибір виду та способу транспортування потерпілих залежно від характеру захворювання та ушкодження грудної клітини та її органів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження та вивчення клінічних симптомів у хворих із легеневою кровотечею, гемотораксом, спонтанним і посттравматичним пневмотораксом, підшкірною емфіземою; пошкодженнями перикарда, серця і великих судин, переломами ребер і груднини, гострими і запальні захворюваннями грудної клітки та її органів. Засвоєння студентами навичок з розпізнавання ушкоджень і гострих хірургічних захворювань грудної клітки та її органів та відпрацювання навичок з надання першої медичної допомоги. Участь студентів у виконанні діагностичних (плевральна пункція, рентгенографія) і лікувальних маніпуляцій (знеболювання місця перелому ребер, накладання лейкопластирної пов'язки, дренивання плевральної порожнини) операціях, перев'язках. Підбір інструментів для проведення плевральної пункції та її дренивання, ознайомлення з технікою їх виконання.

Практичні навички:

- методика надання невідкладної медичної допомоги при легеневій кровотечі та гемотораксі;
- надання першої медичної допомоги при пневмотораксах, підшкірній емфіземі;
- надання першої медичної допомоги в разі переломів ребер і груднини (знеболювання місця перелому, накладання лейкопластирної пов'язки);
- підбір інструментів для проведення плевральної пункції та її дренивання;
- транспортування хворих з невідкладними станами в разі гострих захворювань і ушкоджень грудної

клітки та її органів.

Тема 5. Невідкладні стани при захворюваннях і ушкодженнях органів черевної порожнини та прямої кишки

САМОСТІЙНА РОБОТА

Невідкладні стани, що виникають у хворих із гострим животом, перитонітом, шлунково-кишковою кровотечею, проривною виразкою шлунка і дванадцятипалої кишки, защемленням грижі, печінковою (жовчною) колікою, гострим холециститом, гострим апендицитом, гострим панкреатитом, гострою кишковою непрохідністю, емболією та тромбозом мезентеріальних судин. Закрита та відкрита травма живота (ушкодження порожнистих і паренхіматозних органів черевної порожнини). Травми прямої кишки, гострі захворювання прямої кишки; аноректальний тромбоз, кровотеча з гемораїдального вузла. Паропрактити. Основні причини виникнення, клінічна картина, діагностика, обсяг невідкладної медичної допомоги. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострій хірургічній патології органів черевної порожнини та прямої кишки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження та вивчення клінічних симптомів у хворих із клінічною картиною “гострого живота”, перитонітом, шлунково-кишковими кровотечами, перфоративною виразкою шлунка і дванадцятипалої кишки, защемленням грижі, гострим холециститом, гострим апендицитом, гострим панкреатитом, гострою кишковою непрохідністю, емболією та тромбозом мезентеріальних судин; з ушкодженнями порожнистих та паренхіматозних органів черевної порожнини, захворюваннями та травмами прямої кишки. Участь студентів у виконанні діагностичних (езофагогастроуденоскопія, лапароскопія, УЗД тощо) і лікувальних маніпуляцій (ректороманоскопія, застосування зонда Блекмора, промивання шлунка, постановка очисної, сифонної клізми), перев’язок і операцій.

Практичні навички:

- установлення діагнозу та надання першої медичної допомоги хворим в разі гострих хірургічних захворювань та травм живота, прямої кишки;
- методика надання невідкладної допомоги в разі кровотечі із стравоходу, шлунково-кишкових кровотеч, гемороїдальних вузлів;
- методика надання невідкладної допомоги при евентраціях внутрішніх органів;
- транспортування хворих з невідкладними станами в разі гострих захворювань та ушкоджень органів живота.

Тема 6. Невідкладні стани при захворюваннях і ушкодженнях сечової і статеві систем

САМОСТІЙНА РОБОТА

Невідкладні стани, що виникають у хворих з нирковою колікою, пієлонефритом, пієнефрозом, паранефритом, гострою затримкою сечі, парафімозом, травмами органів сечової системи. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, обсяг невідкладної медичної допомоги, лікування. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострих захворюваннях та ушкодженнях органів сечової системи.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження та вивчення клінічних симптомів у хворих з клінічною картиною ниркової коліки, пієлонефритом, пієнефрозом, паранефритом, гострою затримкою сечі, ушкодженнями органів сечовидільної системи, парафімозом. Участь студентів у виконанні діагностичних (хромоцистоскопія, екскреторна урографія, ретроградна пієлографія, УЗД тощо) і лікувальних маніпуляцій (катетеризація сечового міхура), перев’язок та операцій.

Практичні навички:

- установлення діагнозу та надання першої медичної допомоги хворим з невідкладними станами в разі гострих захворювань та травм сечової системи;
- катетеризація сечового міхура еластичним катетером;

- транспортування хворих з невідкладними станами в разі гострих захворювань та ушкоджень органів сечової системи.

Тема 7. Невідкладні стани в судинній хірургії

САМОСТІЙНА РОБОТА

Синдром критичної ішемії нижніх кінцівок; емболія біфуркації аорти і судин кінцівок; гострий тромбоз артерій і вен, тромбоемболія легеневої артерії, ушкодження судин, геморагічний шок, синдром ДВЗ — синдром десемінованого внутрішньосудинного згортання. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, перша медична допомога, лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження та вивчення клінічних симптомів у хворих із синдромом критичної ішемії нижніх кінцівок, емболією біфуркації аорти, судин кінцівок; гострим артеріальним, венозним тромбозом; тромбоемболією легеневої артерії, ушкодженнями судин, геморагічним шоком, синдромом ДВЗ. Засвоєння алгоритму надання невідкладної медичної допомоги хворим із судинною патологією. Участь студентів у виконанні діагностичних (артеріографія, ультрасонографія та ін.) та лікувальних маніпуляцій, перев'язок та операцій у хворих з гострими захворюваннями і ушкодженнями судин.

Практичні навички:

- установлення діагнозу та надання невідкладної медичної допомоги хворим з синдромом критичної ішемії нижніх кінцівок, емболією біфуркації аорти, легневих артерій, судин нижніх кінцівок; гострим артеріальним, венозним тромбозом; ушкодженнями судин, зовнішньою кровотечею, геморагічним шоком, синдромом ДВЗ;
- методи й техніка зупинки артеріальної і венозної кровотечі (пальцеве притискання артеріальних судин у типових місцях, накладання кровоспинного джгута, стисної пов'язки, кровоспинного затискача);
- транспортування хворих з гострими захворюваннями та ушкодженнями судин.

Тема 8. Невідкладні стани в травматології

САМОСТІЙНА РОБОТА

Травматична хвороба, травматичний, шок; вивихи суглобів, відкриті і закриті переломи кісток; розтягнення, розриви зв'язок; синдром тривалого здавлювання; травми хребта, спинного мозку та тазу; вогнепальні поранення; опіки та опіковий шок; відмороження. Причини, профілактичні заходи.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Обстеження та вивчення клінічних симптомів у хворих з травматичною хворобою, травматичним шоком; вивихами суглобів, відкритими і закритими переломами кісток; розтягненнями, розривами зв'язок; синдромом тривалого здавлювання; травмами хребта, спинного мозку та тазу; вогнепальними пораненнями; опіками, відмороженнями. Засвоєння навичок з надання невідкладної медичної допомоги травмованим хворим, правила транспортної іммобілізації при ушкодженнях верхніх та нижніх кінцівок. Участь студентів у виконанні діагностичних, лікувальних маніпуляцій, перев'язок та операцій травмованих хворих.

Практичні навички:

- установлення діагнозу та надання невідкладної медичної допомоги хворим з травматичною хворобою, травматичним шоком; вивихами суглобів і переломами кісток; розтягненнями, розривами зв'язок; синдромом тривалого здавлювання; вогнепальними пораненнями;
- визначення глибини і площі опіків, надання першої медичної допомоги хворим з опіками;
- транспортування травмованих хворих з ушкодженнями кісток, хребта, таза, м'яких тканин, опіками, відмороженнями.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Робота фельдшера на ФАПі, в штаті лікарської та фельдшерської виїзної бригади швидкої допомоги з надання невідкладної медичної допомоги хірургічним хворим.
2. Методика обстеження та надання медичної допомоги при невідкладних станах хірургічним хворим на догоспітальному етапі.
3. Звільнення верхніх дихальних шляхів від сторонніх тіл і рідини (методика черевних та грудних поштовхів).
4. Прийоми відновлення дихання (ШВЛ методом “рот до рота”, “рот до носа”, за допомогою S-подібної трубки, мішком АМБу).
5. Методика проведення закритого масажу серця.
6. Обсяг надання першої медичної допомоги хворим у разі закритої черепно-мозкової травми.
7. Обсяг надання першої медичної допомоги хворим у разі відкритої черепно-мозкової травми.
8. Зупинка кровотечі із судин носа, вуха, ямки зуба.
9. Зупинка кровотечі при пораненнях шиї (трахеї, сонної артерії, яремної вени).
10. Перша медична допомога при переломах кісток носа.
11. Перша медична допомога при переломах верхньої і нижньої щелепи.
12. Методика вправлення вивиху нижньої щелепи.
13. Надання першої медичної допомоги при опіках стравоходу (кислотами і лугами).
14. Методика надання невідкладної медичної допомоги при легеневій кровотечі.
15. Перша медична допомога при гемотораксі.
16. Методика надання невідкладної медичної допомоги при пневмотораксах.
17. Перша медична допомога при емболії легеневої артерії.
18. Перша медична допомога при переломах хребта.
19. Перша медична допомога при переломах ребер і груднини (знеболювання місця перелому, накладання лейкопластирної пов'язки).
20. Підбір інструментів для проведення плевральної пункції та її дренирування.
21. Транспортування хворих з невідкладними станами при гострих захворюваннях і ушкодженнях грудної клітки та її органів.
22. Перша медична допомога при ушкодженнях органів сечової і статеві систем.
23. Перша медична допомога при парафіміозі.
24. Перша медична допомога при нирковій коліці.
25. Перша допомога при гострій затримці сечі.
26. Перша медична допомога хворим з невідкладними станами при гострих хірургічних захворюваннях живота.
27. Перша медична допомога хворим з невідкладними станами при ушкодженнях порожнистих органів живота.
28. Перша медична допомога хворим з невідкладними станами при ушкодженнях паренхіматозних органів живота.
29. Перша медична допомога при евентерації внутрішніх органів.
30. Перша медична допомога при кровотечі зі стравоходу та шлунково-кишкових кровотечах.
31. Перша медична допомога хворим з кишковою непрохідністю.
32. Транспортування хворих з невідкладними станами, при гострих захворюваннях і ушкодженнях органів живота.
33. Накладання транспортної шини Крамера при переломах кісток верхньої кінцівки.
34. Накладання транспортної шини Дітеріхса при переломах кісток нижньої кінцівки.
35. Перша медична допомога хворим із синдромом критичної ішемії нижніх кінцівок (емболією і тромбозом біфуркації аорти, судин кінцівок).
36. Перша медична допомога хворим з гострим венозним тромбозом глибоких вен нижніх кінцівок, тромбофлебітом поверхневих вен.
37. Невідкладна допомога хворим із ушкодженнями судин (пальцеве притискання судин, накладання кровоспинного джгута та стисної пов'язки, кровоспинного затискача).
38. Методика вправлення вивиху плечової кістки (за методом Кохера, Джанелідзе, Гіппократа—Купера).
39. Методика вправлення вивиху стегнової кістки (за методом Коллена—Джанелідзе, Кохера).
40. Перша медична допомога хворим з розтягненням, розривами зв'язок надп'яtkового-гомількового суглоба.
41. Невідкладна допомога хворим із синдромом тривалого здавлювання.
42. Методики визначення глибини і площі опіків, перша медична допомога опіковим хворим.
43. Перша медична допомога хворим з відмороженнями.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Невідкладні стани в хірургії. Рівні надання першої медичної допомоги.
2. Загальні принципи, порядок надання медичної допомоги при невідкладних станах хірургічним хворим на догоспітальному етапі.
3. Стандарти якості надання медичної допомоги хірургічним хворим при невідкладних станах.
4. Організація роботи ФАПу та обов'язки фельдшера з надання першої медичної допомоги хворим з невідкладними станами в хірургії.
5. Служба швидкої медичної допомоги, її мета і завдання.
6. Завдання фельдшера в штаті лікарської та фельдшерської виїзних бригад швидкої допомоги з надання невідкладної медичної допомоги хірургічним хворим.
7. Звільнення верхніх дихальних шляхів від сторонніх тіл і рідини (методика черевних та грудних поштовхів), проведення закритого масажу серця.
8. Проведення ШВЛ методом “рот до рога”, “рот до носа”, за допомогою S-подібної трубки, мішком АМБу.
9. Церебральна кома. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
10. Відкрита (проникна, непроникна) черепно-мозкова травма. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
11. Струс головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
12. Забій головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
13. Здавлювання головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
14. Перелом основи черепа. Основні клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
15. Перелом склепіння черепа. Основні клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
16. Абсцес головного мозку. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
17. Особливості транспортування потерпілих з черепно-мозковою травмою.
18. Перелом кісток носа. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
19. Перелом верхньої і нижньої щелеп. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
20. Вивих нижньої щелепи. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога (методика вправлення).
21. Запальні захворювання обличчя. Клінічна картина, діагностика, особливості їх перебігу, невідкладна медична допомога.
22. Ушкодження судин шиї (артерій, вен). Клінічна картина, діагностика, особливості надання невідкладної медичної допомоги.
23. Ушкодження трахеї. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
24. Ушкодження стравоходу. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
25. Стороні тіла в ротоглотці, стравоході. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
26. Опіки ротової порожнини, стравоходу (лугами, кислотами). Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
27. Запальні захворювання шиї (флегмона, карбункул). Клінічна картина, діагностика, особливості перебігу, невідкладна медична допомога.
28. Перелом ребер (множинні і подвійні) і груднини. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
29. Легенева кровотеча. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
30. Гемоторакс. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
31. Спонтанний пневмоторакс. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
32. Відкритий, закритий, клапанний пневмоторакс. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
33. Підшкірна емфізема. Причини виникнення, клініка, діагностика, невідкладна медична допомога.
34. Емболія легеневої артерії. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
35. Ушкодження перикарда, серця. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
36. Вибір виду та способу транспортування потерпілих залежно від характеру захворювання та ушкодження грудної клітки, її органів.
37. “Гострий живіт”. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
38. Гострий перитоніт. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.

39. Перфоративна виразка шлунка і дванадцятипалої кишки. Причини виникнення, клініка, діагностика, невідкладна медична допомога.
40. Шлунково-кишкова кровотеча. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
41. Варикозне розширення вен стравоходу. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
42. Гострий апендицит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
43. Печінкова (жовчна) коліка. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
44. Гострий холецистит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
45. Гострий панкреатит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
46. Гостра кишкова непрохідність. Її види, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
47. Емболія та тромбоз мезентеріальних судин. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
48. Защемлення грижі. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
49. Ушкодження порожнистих органів черевної порожнини. Особливості клінічного перебігу, діагностика, невідкладна медична допомога.
50. Ушкодження паренхіматозних органів черевної порожнини. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
51. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострій хірургічній патології органів черевної порожнини.
52. Ниркова коліка. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
53. Пієлонефрит. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
54. Пієонефроз. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
55. Паранефрит. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
56. Гостра затримка сечі. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
57. Ушкодження нирок і сечоводів. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
58. Ушкодження сечового міхура, сечівника. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
59. Ушкодження статевого члена, яєчка і придатків. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
60. Парафімоз. Причини, механізм. Діагностика.
61. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострих захворюваннях та ушкодженнях органів сечової системи. Невідкладна медична допомога.
62. Синдром критичної ішемії нижніх кінцівок. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
63. Емболія біфуркації аорти і судин нижніх кінцівок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
64. Гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
65. Гострий тромбофлебіт нижніх кінцівок. Причини виникнення, клінічні ознаки, перша медична допомога.
66. Ушкодження судин (артерій, вен). Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
67. Геморагічний шок. Причини виникнення. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
68. Синдром ДВЗ. Клінічний перебіг, діагностика, невідкладна медична допомога.
69. Ускладнення кровотеч (непритомність, колапс, перша допомога).
70. Принципи й техніка транспортування хворих із кровотечею та крововтратою.
71. Травматичний шок. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
72. Вивихи плеча. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога (методика вправлення плеча за методами Кохера, Джанелідзе).
73. Вивихи передпліччя. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
74. Вивихи кисті, пальців кисті. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
75. Вивихи стегна. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога (вправлення за методом Коллена—Джанелідзе, Кохера).
76. Вивихи надколінки, гомілки, ступні. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
77. Перелом плечової кістки. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
78. Перелам кісток передпліччя. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
79. Переломи стегнової кістки. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
80. Перелом кісток гомілки. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
81. Перелом кісток ступні. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.

82. Розтягнення, розриви суглобових зв'язок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
83. Синдром тривалого здавлювання. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
84. Вогнепальні поранення. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
85. Опіки. Причини виникнення, визначення глибини і площі опіку, перша допомога.
86. Опіковий шок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
87. Відмороження. Причини виникнення. Визначення глибини ушкодження. Невідкладна медична допомога.
88. Перша допомога при пораненнях м'яких тканин. Первинне хірургічне оброблення ран, показання та протипоказання.
89. Техніка безпеки під час роботи з апаратурою та обладнанням швидкої допомоги та ФАПУ.
90. Техніка безпеки під час роботи з колючими та ріжучими предметами, кров'ю.
91. Особливості профілактики інфекційних захворювань, у тому числі СНІДу, під час надання невідкладної допомоги при травмах.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Звільнення верхніх дихальних шляхів від сторонніх тіл і рідини (методика черевних та грудних поштовхів), проведення закритого масажу серця.
2. Проведення ШВЛ методом “рот до рога”, “рот до носа”, за допомогою S-подібної трубки, мішком АМБу.
3. Церебральна кома. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
4. Відкрита (проникна, непроникна) черепно-мозкова травма. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
5. Струс головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
6. Забій головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
7. Стиснення головного мозку. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
8. Перелом основи черепа. Основні клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
9. Перелом склепіння черепа. Основні клінічні ознаки, діагностика, невідкладна медична допомога.
10. Абсцес головного мозку. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
11. Особливості транспортування потерпілих з черепно-мозковою травмою.
12. Перелом кісток носа. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
13. Перелом верхньої і нижньої щелепи. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
14. Вивих нижньої щелепи. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога (методика вправлення).
15. Запальні захворювання обличчя. Клінічна картина, діагностика, особливості їх перебігу, невідкладна медична допомога.
16. Ушкодження судин шиї (артерій, вен). Клінічна картина, діагностика, особливості надання невідкладної медичної допомоги.
17. Опіки ротової порожнини, стравоходу (лугами, кислотами). Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
18. Запальні захворювання шиї (флегмона, карбункул). Клінічна картина, діагностика, особливості перебігу, невідкладна медична допомога.
19. Перелом ребер (множинні і подвійні) і груднини. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
20. Легенева кровотеча. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
21. Гемоторакс. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
22. Спонтанний пневмоторакс. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
23. Відкритий, закритий, клапанний пневмоторакс. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
24. Підшкірна емфізема. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
25. Емболія легеневої артерії. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
26. Ушкодження перикарда, серця. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
27. Вибір виду та способу транспортування потерпілих залежно від характеру захворювання та ушкодження грудної клітки, її органів.
28. “Гострий живіт”. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.

29. Гострий перитоніт. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
30. Проривна виразка шлунка і дванадцятипалої кишки. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
31. Шлунково-кишкова кровотеча. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
32. Гострий апендицит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
33. Гострий холецистит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
34. Гострий панкреатит. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
35. Гостра кишкова непрохідність. Її види, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
36. Поняття про емболію та тромбоз мезентеріальних судин. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
37. Защемлена грижа. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
38. Ушкодження порожнистих органів черевної порожнини. Особливості клінічного перебігу, діагностика, невідкладна медична допомога.
39. Ушкодження паренхіматозних органів черевної порожнини. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
40. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострій хірургічній патології органів черевної порожнини.
41. Ниркова коліка. Причини виникнення, клініка, діагностика, невідкладна медична допомога.
42. Паранефрит. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
43. Гостра затримка сечі. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
44. Ушкодження нирок і сечоводів. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
45. Ушкодження сечового міхура, сечівника. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
46. Парафімоз. Причини, механізм. Діагностика.
47. Особливості транспортування хворих з невідкладними станами при гострих захворюваннях та ушкодженнях органів сечовидільної системи. Невідкладна медична допомога.
48. Поняття про синдром критичної ішемії нижніх кінцівок. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
49. Гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
50. Гострий тромбофлебіт нижніх кінцівок. Причини виникнення, клінічні ознаки, перша медична допомога.
51. Ушкодження судин (артерій, вен). Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
52. Геморагічний шок. Причини виникнення. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
53. Ускладнення кровотеч (непритомність, колапс, перша допомога).
54. Принципи й техніка транспортування хворих із кровотечею та крововтратою.
55. Травматичний шок. Причини виникнення, клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
56. Вивихи плеча. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога (методика вправлення плеча за методами Кохера, Джанелідзе).
57. Перелом плечової кістки. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
58. Перелам кісток передпліччя. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
59. Переломи стегнової кістки. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
60. Перелом кісток гомілки. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
61. Синдром тривалого стиснення. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
62. Вогнепальні поранення. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
63. Опіки. Причини виникнення, визначення глибини і площі опіку, перша допомога.
64. Опіковий шок. Клінічна картина, діагностика, невідкладна медична допомога.
65. Відмороження. Причини виникнення. Визначення глибини ушкодження. Невідкладна медична допомога.
66. Перша допомога при пораненнях м'яких тканин. Первинне хірургічне оброблення ран, показання та протипоказання допомоги при травмах.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

Боженков Ю.Г., Стороженко И.Н. Интенсивная терапия в неотложной хирургии живота. — М.: Медкнига, 2001. — 228 с.

Ковальчук Л.Я. Невідкладна хірургія. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. — 270 с.

Навчальний посібник з хірургії в модулях: навч. посіб. / За ред. Л.М. Ковальчука. — К.: Медицина, 2011.

— 480 с.

Палій Л.В. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник. — К.: Медицина, 2008. — 223 с.

Палій Л.В. Основи реаніматології: навч. посіб. — К.: Медицина, 2008. — 164 с.

Раздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник. — К.: Медицина, 2007. — 141 с.

Регида М.С., Кресюк В.І. Невідкладні стани в хірургії. — Львів, 2006. — 512 с.

Хіміч С.Д. Хірургія. — К.: Здоров'я, 2004.

Хірургія / О.М. Кіт, О.Л. Ковальчук, І.С. Вардинець та ін. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. — 643 с.

Хірургія: підручник / О.Ю. Усенко, Г.В. Білоус, Г.Й. Путінцева. — К.: Медицина, 2010. — 400 с.

Додаткова

Касевич Н.М. Медична етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.

Касевич Н.М., Шаповал К.І. Охорона праці та безпека життєдіяльності працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.

Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.

Хірургія (факультетська): підручник / М.П. Захараш, О.І. Пойда, М.Д. Кучер та ін.; за ред. М.П. Захараша. — К., 2006. — 656 с.

Хірургія дитячого віку: підручник / За ред. В.І. Сушка, Д.Ю. Кравчені. — К.: Медицина, 2009. — 800 с.

Чепкий Л.П., Ткаченко Р.О. Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія. — К.: Вища школа, 2004 — 326 с.

Черенько М.П., Ваврик Ж.М. Загальна хірургія. — К.: Здоров'я. — 2004. — 612 с.

Шидловський В.О., Захараш М.П. Факультетська хірургія. — Тернопіль: Медкнига, 2002. — 378 с.